Rugăciunea pentru cei adormiţi şi comuniunea sfinţilor

Rugăciuni pentru adormiţi:

https://www.academia.edu/44320387/Rug%C4%83ciuni_pentru_adormi%C5%A3i

https://archive.org/details/rugaciuni-pentru-adormiti

***

Cea mai întâlnită formă de ajutorare a celor adormiţi este rugăciunea. Rugăciunea Bisericii împreună cu rugăciunea personală ne pun în contact cu Maica Domnului, cu sfinţii, care pot mijloci la Dumnezeu iertare şi mântuire pentru cel adormit.

Pregătirea aperceptivă

Deşi comentariile despre moarte nu sunt comode pentru omul contemporan, existând o oarecare aversiune faţă de această temă, totuşi, moartea este o realitate de necontestat întâlnită la tot pasul. Percepţia ei devine mai concretă atunci când cineva apropiat părăseşte această lume. În această situaţie, cei din familia îndoliată ajung în Biserică, lăcaş de mângâiere, de uşurare a suferinţelor, de speranţă pentru cei vii, dar şi pentru cei adormiţi.

Originea morţii

Din perspectiva Sfintei Scripturi, moartea apare ca efect al neascultării omului de Dumnezeu: „Din toţi pomii Raiului poţi să mănânci, dar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca vei muri!“ (Facere 2, 17). Moartea a fost sufletească, prin alterarea relaţiei omului cu Dumnezeu, dar şi trupească, în plan biologic, prin despărţirea sufletului de trup. Tragismul morţii vine din faptul că acest fenomen nu aparţine firii umane (Dumnezeu n-a creat moartea), ea intră în firea umană, devenindu-i „firească“, de o asemenea manieră încât este cel mai sigur fenomen care se întâmplă în viaţa fiecărui om. În pofida acestei realităţi, Moartea şi Învierea Mântuitorului Iisus Hristos aduc un sens cu totul diferit existenţei umane. Până la acest moment crucial al istoriei omenirii, moartea şi iadul erau implacabile, aşa cum ne spune Psalmistul: „Nu morţii te vor lăuda pe Tine, Doamne, nici toţi cei ce se coboară în iad“ (Psalmul 113, 17). Prin Moartea Sa, Hristos a omorât moartea, a omorât păcatul şi a surpat puterea diavolului. Iar prin Învierea Sa, Împărăţia C erurilor s-a deschis: „...Eu sunt Învierea şi Viaţa; cel ce crede în Mine va fi viu, chiar de va muri“ (Ioan 11, 25).

Astfel, moartea, ne spune părintele Stăniloae, capătă o valoare pozitivă: Hristos ne trece la comuniunea deplină cu Dumnezeu.

Zile de pomenire pentru adormiţi

Învăţătura Bisericii Ortodoxe ne spune că după moartea unui om, sufletul său trece prin judecata particulară. Aici i se stabileşte în funcţie de faptele sale un loc temporar, la bine sau la rău, până la judecata universală. După acest ultim act al istoriei mântuirii neamului omenesc, unii vor merge cu Hristos în Împărăţia Lui, iar alţii se vor despărţi de El. Această decizie va fi veşnică. În acest răstimp dintre judecata particulară şi judecata universală, sufletele cunoscuţilor care au răposat au nevoie de ajutorul nostru. De ce? Ei nu mai pot face nimic pentru mântuirea lor, au ieşit din planul vieţii pământeşti unde pocăinţa şi faptele bune au valoare eternă. În plus, nu toţi oamenii care mor ajung în Rai, de aceea sufletele lor devin dependente de dragostea noastră.

În Tradiţia Bisericii noastre a rămas consacrată sâmbăta ca zi de pomenire a celor adormiţi, deoarece în această zi Mântuitorul S-a coborât la iad şi a izbăvit sufletele celor adormiţi din veacuri care îl aşteptau pe Izbăvitorul, pe Mesia. În mod special, două dintre sâmbetele anului bisericesc sunt consacrate în toate Bisericile Ortodoxe pomenirii generale a morţilor: sâmbăta dinaintea Înfricoşătoarei Judecăţi (lăsatului sec de carne) şi sâmbăta dinaintea Pogorârii Duhului Sfânt (Sâmbăta Rusaliilor). Amândouă poartă în popor denumirea de Moşii (de iarnă, respectiv de vară), pentru că facem pomenirea părinţilor, moşilor şi strămoşilor noştri plecaţi la

Domnul. De asemenea, la fiecare Sfântă Liturghie cei vii şi cei adormiţi sunt aşezaţi pe Sfântul Disc, în jurul Sfântului Agneţ (care se transformă în timpul slujbei în Sfântul Trup al Domnului Hristos) alături de Maica Domnului şi de cetele sfinţilor.

Este, poate, cea mai frumoasă dovadă de iubire pentru cei dragi plecaţi dintre noi, de a-i aduce permanent înaintea lui Dumnezeu spre a fi binecuvântaţi, uşuraţi de păcate, iertaţi şi mântuiţi.

Ajutorarea celor adormiţi

Părinţii Bisericii sfătuiesc ca în fiecare zi în decursul celor patruzeci de zile din momentul morţii, familia şi cunoscuţii să-şi concentreze atenţia pe trei segmente:
1. Rugăciune personală. Facem câte o rugăciune pentru cel adormit (rugăciuni scurte sau dacă timpul ne permite, un paraclis sau acatist);
2. Milostenie. De asemenea, trebuie oferit câte ceva, cât de puţin, celor în nevoi care se pot folosi de milostenia noastră;
3. Rugăciunea Bisericii (pomenirea celor adormiţi la Sfânta Liturghie).

Aş aminti aici un fapt minunat din viaţa Sfântului Nicolae Planas, din Grecia, trăitor în secolul al XVIII-lea, care acorda o atenţie foarte mare pomenirii celor adormiţi la Sfânta Liturghie. Pomenea atât de mult încât, chiar dacă foile se îngălbeneau de vreme, nu renunţa la a pomeni. Într-o noapte, una din maici a visat că obştea mănăstirii se îndrepta împreună cu Sfântul Nicolae spre stadionul din Atena. Când s-au deschis porţile stadionului, arhiplin ca pentru un mare spectacol, toţi oamenii s-au ridicat în picioare, au început să aplaude şi să strige cu bucurie către părintele. Părintele Nicolae, mirat, a întrebat: Pe cine ovaţionează aceştia? Un tânăr din preajma lor a răspuns: Pe sfinţia voastră! Sunt cei care au fost scoşi din iad, în urma pomenirilor pe care le-aţi făcut!

Practici neortodoxe

Au existat şi încă mai există practici păgâne care arată din partea familiei îndoliate o neînţelegere a cultului şi a valorilor morale ortodoxe. De pildă, banii care se adună de-a lungul celor trei zile până la momentul înmormântării se lasă în coşciug şi se îngroapă, pe motiv că cel adormit ar trebui să-şi plătească vămile văzduhului! Dar vămile văzduhului nu se plătesc în modul acesta, ci se plătesc cu faptele bune făcute în timpul vieţii. Banii aceştia trebuie folosiţi pentru ajutorarea unui copil orfan, a unui bătrân bolnav, gesturi care realmente l-ar ajuta pe cel adormit.

Mai amintim din mulţimea de practici pe care le întâlnim la înmormântare un moment care parcă dă adevăratul sens al slujbei de prohodire: dezlegarea legăturii de la picioarele adormitului, în timpul rostirii de către preot a rugăciunii de dezlegare de păcate. Aici, accentul cade pe un gest lipsit de orice însemnătate religioasă. Dacă cel adormit şi-a cerut iertare pe patul suferinţei de la rude, prieteni, cunoscuţi, a fost primenit sufleteşte, adică mărturisit şi împărtăşit, poate intra în mormânt legat fedeleş, nu numai la picioare!

Asocierea

Aşa cum ne rugăm pentru cei dragi când sunt în necazuri, în boli (intervenţii chirurgicale etc.), la fel suntem datori să ne rugăm când aceştia sunt chemaţi de Dumnezeu la viaţa veşnică. Iubirea este virtutea teologală care face legătura între cer şi pământ, între vii şi adormiţi.

Generalizăm spunând că în învăţătura Bisericii Ortodoxe cultul morţilor ocupă un loc important. Întreaga slujbă de înmormântare este de fapt o rugăciune continuă adusă înaintea lui Dumnezeu pentru cel care a plecat dintre noi.

Aplicăm învăţătura despre rugăciunea pentru cei adormiţi cu îndemnul ca fiecare dintre noi să ne obişnuim ca în rugăciunile noastre să-i pomenim pe cei adormiţi, cu mai multă grijă şi stăruinţă decât o facem pentru cei vii, pentru că cei vii încă mai au timp să-şi pregătească veşnicia, pe când cei adormiţi, nu.

Repere bibliografice:

- Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, Teologia Dogmatică, vol. III, E.I.B.M.B.O.R., 2003;
- Jean-Claude Larchet, Tradiţia Ortodoxă despre viaţa de după moarte, Editura Sofia, 2006;
- Pr. lect. dr. David Pestroiu, Spre Viaţa Veşnică, Rânduieli ortodoxe pentru înmormântare şi parastas, Editura Cuvântul Vieţii, 2013.

(Pr. Adrian Niţă - Învăţături ortodoxe - Rugăciunea pentru cei adormiţi şi comuniunea sfinţilor)